

2017-235

Archeologienota De Haan Bredeweg

Programma van maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Kris VAN QUAETHEM en Mike CREUTZ

28-3-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te De Haan Bredeweg, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein is gelegen in De Haan aan de Bredeweg 74 in de provincie West-Vlaanderen. Het plangebied met een oppervlakte van ca. 7237m² ligt in het zuiden van de gemeente De Haan. Op het grootste deel van het terrein is verspreide bebouwing rond een verhard erf van de hoeve/manege 'De Blauwe Balie' aanwezig. De totale bebouwde zone heeft een oppervlakte van ca. 1400m². Centraal in het noordelijk deel bevindt zich een kleine vijver (ca. 225m²), in de noordoostelijke hoek is een looppiste voor paarden aanwezig. Doorheen het plangebied loopt een verharde weg van west naar oost naar enkele stallen die ten oosten van het projectgebied liggen. Verspreid op het terrein zijn nog kleine onbebouwde groenzones aanwezig. Het terrein bevindt zich op het einde van de doodlopende straat de Bredeweg en grenst in het noorden en westen aan bewoning met bijhorende tuinen en ten zuiden aan een grote camping. In het oosten grenst het projectgebied aan de waterweg de Brede Wegzwin. Kadastraal gezien bevindt het terrein zich op: De Haan, afdeling 1, sectie A, perceel nr. 51M, 51N, 51P en 51R.

De geplande werken bestaan uit twee luiken. Het eerste luik omvat de voorbereidende werken om het terrein bouwrijp te maken. Hierbij worden de bestaande bebouwingen afgebroken en de vijver gedempt. Het tweede luik omvat de bouw van 19 woningen met nutsvoorzieningen en bijhorende carports. De kavels variëren in oppervlakte tussen 195 en 435m². De woningen zijn gepland rondom een centrale wegenis die uitloopt in een T-vormig einde. De bestaande Bredeweg in het noordwesten van het terrein blijft hierbij behouden, de nieuwe wegenis sluit hierop aan. Aan de zuidwestelijke grens wordt een wegenis met erfdienstbaarheid ingepland. De geplande werkzaamheden zullen een nefaste impact hebben op het bodemarchief binnen het volledige plangebied, met uitzondering van de vijver en de te behouden wegenis, en bijgevolg op het mogelijke archeologische erfgoed.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Wel werd duidelijk dat het terrein een matig tot hoog archeologisch potentieel kent. Daarom is voor het volledige projectgebied dat dermate verstoord zal worden noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren. Het volledige plangebied heeft een oppervlakte van 7237m². In het noorden bevindt zich een vijver van ca. 225m² waarbij reeds een volledige verstoring van het bodemarchief plaatsvond; daarnaast blijft in het westen de toegangsweg van ca. 365m² behouden. De onderzoekbare zone bedraagt bijgevolg 6647m². Er wordt geadviseerd om vooronderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. De methodiek omtrent het sleuvenonderzoek wordt hieronder verder in detail besproken. Andere vooronderzoeken (verkennde/waarderende v-

2. Administratieve gegevens en afbakening

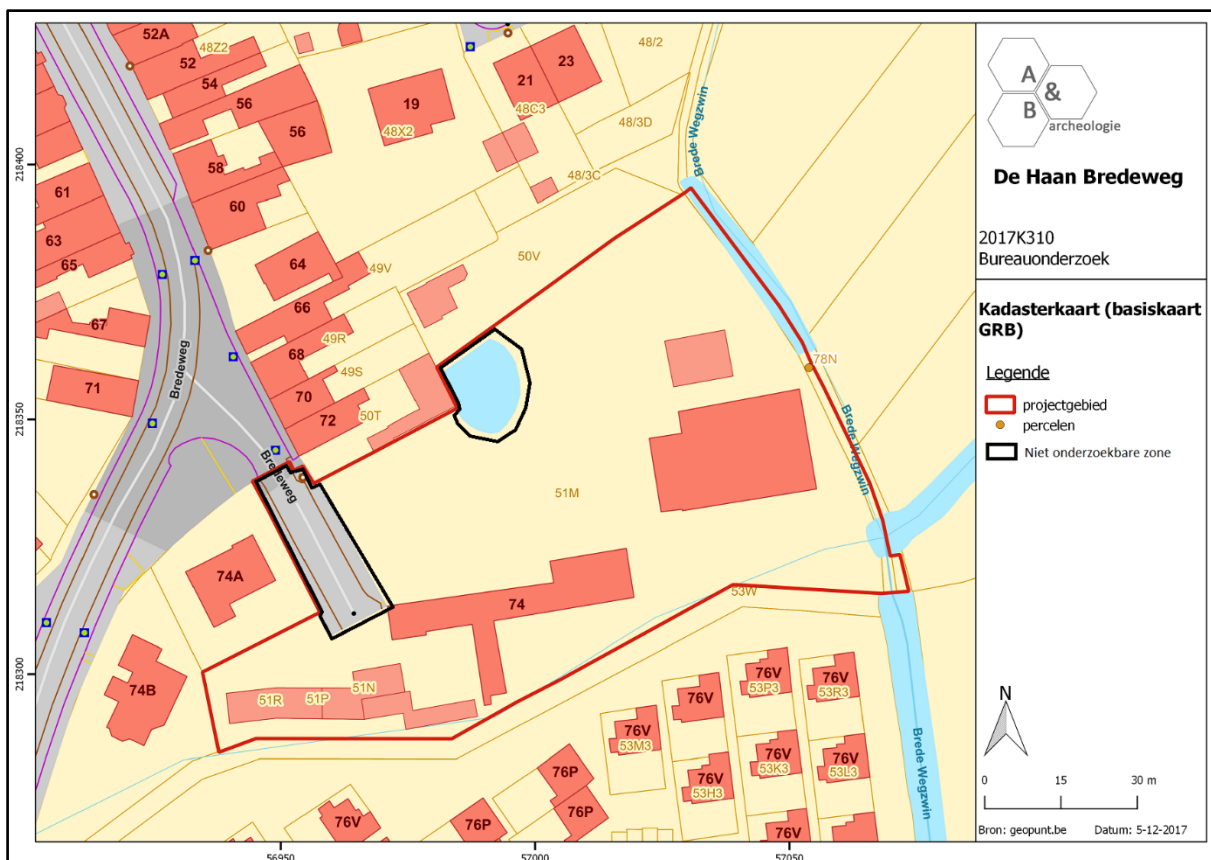
Locatiegegevens: West-Vlaanderen, De Haan, Bredeweg 74

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 56950 en Y: 218300; X: 57050 en Y: 218400

Kadastergegevens: De Haan, afdeling 1, sectie A, perceel nr. 51M, 51N, 51P, 51R

Het totale terrein is 7237m² groot. In het noorden bevindt zich reeds een vijver van ca. 225m². De zone is reeds volledig verstoord. Ook blijft een deel van de weg in het uiterste westen behouden. De zone heeft een omvang van ca. 365m². In totaal is een onderzoekbare zone van ca. 6647m² mogelijk (zie figuur 2). Op basis van de impact van de werkzaamheden dient een verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. Beide onderzoeksmethodes worden hiernavolgend verder gedetailleerd besproken.

Gezien de huidige bewoning dient het onderzoek te gebeuren in een uitgesteld traject. In eerste instantie dienen de huidige gebouwen afgebroken te worden. Hierbij is het van belang dat de gebouwen enkel afgebroken worden tot op het huidige maaiveldniveau en dat de funderingen, vloeren en kelder blijven zitten tot na de afronding van het archeologisch onderzoek. De aanwezige verhardingen mogen niet verwijderd worden.

Figuur 2 Aanduiding van de niet-onderzoekbare zones op het kadasterplan (bron: geopunt).

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor een proefsleuvenonderzoek:
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Op welke niveaus bevinden de sporen zich? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Kunnen de sporen en/of vondsten in verband gebracht worden met de aanwezige hoeve? Is er een oudere voorloper aanwezig en wat is de oorsprong van de hoeve? Welke hoeve-elementen komen voor en hoe is deze (functioneel) ingedeeld?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
 - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden archeologische sites bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder onderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken.

In eerste instantie dienen de huidige gebouwen afgebroken te worden. Hierbij is het van belang dat de gebouwen enkel afgebroken worden tot op het huidige maaiveldniveau en dat de funderingen blijven zitten tot na de afronding van het archeologisch onderzoek. De aanwezige verhardingen mogen niet verwijderd worden. Na deze voorbereidende werken kan het archeologisch vooronderzoek van start gaan.

De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op figuur 2. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

- Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek bestaat uit parallelle ononderbroken proefsleuven. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed. In dit geval zullen 7 NO-ZW georiënteerde sleuven aangelegd worden, haaks op de Brede Wegzwin en doorheen de oude hoevegebouwen. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek. Het totale plangebied is ca. 7237m² groot, waarvan 6647m² afgebakend werd voor verder onderzoek. Er wordt 10%, oftewel ca. 665m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 166m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters. In totaal wordt zo 12,5% oftewel 831m² onderzocht. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

Op basis van de landschappelijke boringen is vastgesteld dat één archeologisch niveau aanwezig is dat zich tussen ca. 50 en 100cm diep onder het huidige maaiveldniveau bevindt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 100 werkdagen ervaring met onderzoek in kustpolders en sites met walgracht.
- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek in kustpolders en sites met walgracht.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.